

SERGIO
STEVAN

JUDÁŠ

ZÁBLESK
V TME

JUDÁŠ

ZÁBLESK V TME

SERGIO STEVAN

JUDÁŠ

ZÁBLESK V TME

© Edizioni Cantagalli, s. r. l., 2018
Siena - Italia

Z talianskeho originálu:
Sergio Stevan: Giuda. Nel buio, la luce

Vydal: © Zachej.sk, 2019

Preklad: © ThLic. Mgr. Klaudia Kuchtová, Th.D.

Grafika: © Bookwork

Redaktorka: PhDr. Zuzana Ring

Jazyková korektúra: Mgr. Martina Bodnárová, PhD.

Nihil obstat: Prof. ThDr. Cyril Hišem, PhD.

Imprimatur: Mons. Bernard Bober, arcibiskup - metropolita,
ABÚ Košice - Prot. č. 1312/18, 22.11.2018

Biblické citáty sú uvedené podľa oficiálneho katolíckeho
prekladu Svätého písma (SSV, 2016).

ISBN: 978-80-89866-93-9

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa
nesmie reprodukovat' v akejkoľvek podobe alebo akýmkoľvek
spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami alebo iným
spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

*„Slučku zúfalstva, ktorá zvierá hrdlo,
Pán nahrádza slučkou zástery, ktorá je previazaná
okolo bedier námorníckym uzlom nádeje.“*

Mons. Tonino Bello

*Venované tým, ktorí stratili nádej,
aby na svojej ceste temnoty
a utrpenia stretli anjela,
ktorý ich uteší a ukáže im cestu k svetlu.*

PREDSLOV

Počas ambroziánskeho slávenia Zeleného štvrtku, keď sa pripomínajú - na rozdiel od známejšej rímskej liturgie - udalosti z noci zrady, sa desaťkrát, skoro obsedantne, objavuje negatívna postava Judáša Iškariotského. Už na začiatku slávenia je Judáš nazvaný „najhorší obchodník“, ten, ktorý predáva Krista, Svetlo sveta, temnotám za hrstku strieborných mincí so zlovestnou žiarou. Judáš, akoby poháňaný akousi nekontrolovateľnou a nezadržateľnou zotrvačnou silou, ktorá ho tiahne do priepasti, je ten, ktorý sa ponáhľa zradiť svojho Pána a „vydať ho“ do rúk hriešnikom. V tomto spočíva paradox, ktorý ambroziánska prefácia Zeleného štvrtka jasne vyjadruje silným kontrastom: Toho, ktorý je Pánom anjelov, predáva sluha! A dvakrát, v dvoch nádherných ambroziánskych liturgických textoch, vstupuje profil Judáša do protikladu s profilom ďalšieho hriešnika, s takzvaným „dobrým lotrom“. Obaja boli dramaticky zapojení do udalostí Kristovho umučenia. Lenže kým Judáš zrádza bozkom, dobrý lotor svojou úpenlivou prosbou ako prvý získava raj. Kým Judáša po jeho zločine zastihne osud násilnej smrti, dobrý lotor prijíma ako dar večný život. Zdá sa, akoby ambroziánska liturgia Zeleného štvrtka chcela touto Judášovou prítomnosťou (ktorú som nazval obsedantnou) takmer v každom liturgickom texte varovať veriacich pred tým, aby si prešli jeho negatívnou skúsenosťou hriechu a zrady. Aj posledná modlitba, tá, ktorou sa končí celé slávenie

omše *In cena Domini*, prosí Pána o milosť a pomoc, aby sme neboli zapletení do temnoty neverného učeníka. Áno - pretože môžeme byť učeníkmi Krista a zároveň nevernými učeníkmi. Ak sa to stalo Judášovi Iškariotskému, ak sa to stalo Petrovi, ktorý zaprel, ak sa to stalo všetkým apoštolom, ktorí pred Kristovým umučením utiekli, môže sa to stať komukoľvek a môže to nasledovať hneď po chvíľkovom nadšení z Krista.

Stránky tejto knihy napísal ambroziánsky kňaz, ktorý čerpal z ambroziánskej liturgie vlastnú spiritualitu. Dôkladne skúmajú postavu Judáša a jeho tragický a emblematický osobný príbeh. Autor sa totiž snaží dostať do najskrytejších hlbín osobnosti zradného apoštola a rekonštruuje jeho pokryvený vnútorný životopis tým, že pomocou metódy *lectio divina* znovu prechádza pasáže Svätého písma, ktoré nám Judáša vykresľujú: na začiatku Kristov hlas, ktorý ho volá k učeníctvu; potom prerušenie tohto povolania; pokušenie peňazí; had závesti, ktorý zožiera myseľ a srdce; tajomstvo koexistencie dobrej pšenice spolu s kúkoľom, dobra a zla, v dejinách a v srdci každého človeka; až po rozhodnutie opustiť Krista a v zajatí posadnutia satanom dokonca aj zraďiť; a potom ten záblesk náhleho svetla, ktoré osvetlí jeho svedomie a prinúti ho vnímať drámu spáchaného zla; a po prvej pohnútky ľútosti zúfalstvo toho, kto si uvedomuje, že už - možno - niet nápravy; a napokon - konečný výsledok údely smrti.

„Temnoty neverného učeníka,“ hovorí ambroziánska liturgia, akoby sumarizovala skúsenosť Judáša Iškariotského. Zo stránok dona Stevana sa vynára naliehavá otázka: Prečo to všetko? Prečo zrada? Ako mohol apoštol, povolaný Kristom, ktorý zdieľal s Kristom tri roky svojho života, dospieť do tohto bodu? Je to vôbec možné? Je ťažké odpovedať na tieto otázky. A možno práve to je dôvod, prečo už v prvých storočiach kresťanstva boli vyskúšané mnohé cesty, ako nejakým spôsobom rehabilitovať postavu Judáša, ako zmierniť „temnotu“, ktorá

ho obklopuje, ako ospravedlniť – ak je to vôbec možné – jeho činy, ako vpustiť do tejto udalosti aspoň záblesk svetla.

Ten, kto v sedemdesiatych rokoch minulého storočia videl prvýkrát televízny seriál *Ježiš Nazaretský* od Franca Zeffirelliho, zostal skutočne ohromený interpretáciou kontroverznej a zároveň fascinujúcej postavy Judáša Iškariotského, akú slávny florentský režisér podal: jeho zámerom nebolo ublížiť Pánovi. Chcel, aby sa Učiteľ postavil pred synedrium a objasnil svoje pozície vzhľadom k reorganizácii. Preto sa Judáš ponúkol, takmer ako sprostredkovateľ, že zorganizuje stretnutie, ktoré sa, nanešťastie, napriek bezprostredným úmyslom zmenilo na konflikt. A tak to, o čom si myslel, že by mohlo byť objasňujúcou debatou, sa zmenilo na súdny proces. To, čo malo byť zmierením, sa zmenilo na odsúdenie. Skrátka: tragická situácia, ktorá sa mu vymkla z rúk. Z tohto sa vynára Judášovo zdesenie, uvedomenie si klamstva, ktoré ohromilo jeho a Učiteľa, a nakoniec nenapraviteľná výčitka s tragickým rozhodnutím spáchať samovraždu.

Aj don Sergio Stevan v tejto knihe nechá preniknúť do hustej tmy Judášovho príbehu nejaký záblesk svetla a nádeje. A to predovšetkým tým, že sa spolieha na dva výnimočné názory, ktoré často pôsobia ako kontrapunkt voči jeho meditatívnemu rozprávaniu a ktoré uzatvárajú celé dielo v prílohe: don Primo Mazzolari a Giovanni Papini.

Veľmi slávna je homília dona Mazzolariho, ktorý hovorí o Judášovi ako o „našom bratovi“ (!), o bratovi v spoločnej biede hriechu. Judáš bol tiež zahalený – takto sa odvažuje dúfať kňaz z Bozzola! – do Božieho milosrdenstva, do prekvapujúcej lásky Krista, ktorý ho napriek všetkému oslovuje „priateľ“. A don Mazzolari zakončuje tým, že doslova zvráti všeobecnú mienku, ktorá by rada odsúdila Judáša naveky na rozdiel od dobrého lotra, ktorý bol spasený *in extremis*: „Možno je prvým apoštolom, ktorý vstúpil [do raja] spolu s dvoma lotrami. Sprie-